

Järvamaa arengustrateegia 2035 tegevuskava aastateks 2023-2027 (arengustrateegia lisa 4)

1. STRATEEGILISED EESMÄRGID

Tegevus	Teostamise aeg ja ressursid					Ressursid		Teostaja	
	2023	2024	2025	2026	2027+	kokku	allikas	Vastutav organisatsioon	Kaasatavad partnerid
1.1 Strateegiline eesmärk nr 1: Maakonna tasakaalustatud arengut loob toimiv ja terviklik koostöö- ning innovatsioonisüsteem									
1.1.1 Maakondliku arendus ja koordineerimisvõimekuse loomine (sh arendusjuht, kommunikatsioonijuht, projektijuhid ja KOV arendusjuhid)	*	*	*	*	*		MATA	SA, KOV	
1.1.2 Tervikliku arengu- ja innovatsioonisüsteemi ja kontseptsiooni väljatöötamine	*	*					MATA	SA, KOV	
1.1.3 Maakondliku koostöö- ja innovatsioonisüsteemi loomiseks vajaliku keskkonna loomine (asukohaga Paide Keskväljak 15 hoonesse), selleks vajalike projektide elluviimine	*	*	*	*	*		PEEK, KVAT, MATA	SA	
1.1.4 Innovatsioonisüsteemi osana kood/Järva toetamine ja tegevuseks vajaliku keskkonna loomine		*	*	*	*			SA, KOV	
1.1.5 Innovatsioonisüsteemi osana avalike teenuste arendamise üksuse loomine (arengustrateegia nõukodade baasil) avalike teenuste innovatsiooniks ja võrgustikupõhiseks osutamiseks	*	*	*	*	*		MATA	SA	
1.1.6 Maakonna juhtimismudeli täpsustamine, kokkulepete sõlmimine ja jõustamine, vajalike struktuurimuudatuste tegemine.	*	*	*	*	*			SA, KOV	
1.1.7 Innovatsioonisüsteemiks vajaliku arutelu ja kaasamismudeli väljatöötamine ja osaliste koolitus	*	*	*				MATA	MTÜ Arvamusfestival	
1.1.8 Maakondliku arendustegevuse teostamine ja teenusvõrgustike loomine	*	*	*	*	*			SA	
1.1.9 Uuringute ja analüüside läbiviimine	*	*	*	*	*		MATA	SA, KOV	
1.1.10 Maakonna mainekava koostamine ja elluviimine	*	*						SA	
1.1.11 Kolmikpöörde elluviimiseks vajalike projektide ja programmide loomine	*	*	*	*	*			SA, KOV	

1.2 Strateegiline eesmärk nr 2: Kesk-Eesti on regionaalpoliitikas ja regiooni puudutavates olulistes küsimustes hästi esindatud ja teostab selleks vajalikku maakondade ülest koostööd									
1.2.1 Kesk-Eesti regionaalpoliitika kujundamine ja maakondlike huvide ja eripärade esindamine	*	*	*	*	*			SA, KOV	Naabermaakonnad, MAROd, OVLid
1.2.2 Regionaalses Kesk-Eesti arenguleppe koostamises osalemine	*	*	*	*	*			SA, KOV, Järvamaa piirkonna juht	
1.3 Strateegiline eesmärk nr 3. Maakonna elujõulisust loovad kvaliteetsed avalikud teenused, tootlik ja kõrget lisandväärtust pakkuv ettevõtluskeskkond ja sidusust ning heaolu loov kodanikuühiskond									
1.3.1 KOV teenuste innovatsiooniprogrammide käivitamine	*	*						SA, KOV	Riigikantselei innovatsioonituum
1.3.2 Valdcondlike teenusvõrgustike ja koostöövormide loomine ning võimestamine	*	*	*	*	*			SA, KOV	
1.3.3 Arengustrateegia valdkondade koostöös arendamine ja investeerimine	*	*	*	*	*			SA, KOV	
1.3.4 Valdkondi läbivate aluspõhimõtete ja valdkondade ülest teemade (nt kolmikpõrde) läbiv arendamine	*	*	*	*	*				

2. HARIDUS

Tegevus	Teostamise aeg ja ressursid					Ressursid		Teostaja	
	2023	2024	2025	2026	2027+	kokku	allikas	Vastutav osapool	Kaasatavad partnerid
2.1 Maakonnas rakendatakse ja toetatakse nüüdisaegset õpikäsitust ning ettevõtliku elu hoiakuid, mis motiveerib pädevaid õpetajaid ja koolijuhte. Elukestva õppe võimaluste rakendamine õppeks ja õppes ning digioskuste arendamine selles									
2.1.1 Hariduskokkuleppe koostamine ja uuendamine	*	50 000 eur Projekt: „Hariduskokkuleppe elluviimine“	*	*	*	Toetus: 50 000 eur	MATA	Nõukoda	
2.1.2 Maakondlik haridusvaldkonna hindamis- ja analüüsimudel (ühtsetele alustele üleviimine) Eesmärgiks on maakonna tasandil mõõta ja teada, kuidas maakonna haridusvaldkonnal läheb.	*	*	*	*	*			Nõukoda	
2.1.3 Haridusasutuste arendustegevuse küsimuse lahendamine (töökorralduse, rahastamise ja teadmiste ja koolikultuuri teema)	*	*	*	*	*			Nõukoda	

2.1.4 Kogemuste ja "tööriistade" vahetamine nüüdisaegse õpikäsituse rakendamisel, sh kaasava hariduse põhimõtete rakendamisel	*	*	*	*	*			SA	
2.1.5 Õpetajate arenguprogramm (koolitused + järeltugi ja rakendamine, koostööseminarid, mentorlus jms.)			*	*	*			SA	
2.1.6 Ettevõtliku Kooli programm + maakondlik haridusvaldkonna koordinaator	*	*	*	*	*				
2.1.7 Õpetajatöö propageerimine järelkasvu tekitamiseks - tuleb töötada välja täpsem ideestik kuidas ja kellele	*	*	*	*	*			Nõukoda	
2.1.8 Haridusjuhtide toetamine (mentorlus, coaching, tagasisidestamine ja arenguestlused, koolijuhtide arendamine ja selleks võimaluste loomine)		*	*	*	*			Koolipidaja + nõukoda	
2.1.9 Õpiränne välisriikides, väliskoostöö	*	*	*	*	*			Nõukoda	
2.1.10 Õpikeskkonna taristu ja õppevahendite kaasajastamine	*	*	*	*	*			KOV	

3. KULTUUR

Tegevus	Teostamise aeg ja ressursid					Ressursid		Teostaja	
	2023	2024	2025	2026	2027+	kokku	allikas	Vastutav organisatsioon	Kaasatavad partnerid
3.1 Järvamaa kultuur on elujõuline, arenev ja maailmale avatud ning kultuuris osalemine on loomulik osa iga inimese elus; maakonna kultuurielu on tugev ja toimiv. Kultuuri ja loovuse roll kogukonna arengus on väärtustatud									
3.1.1 Maakonna laulu- ja tantsupeo traditsioonide jätkamine ja järjepidev toetamine. Järelkasvu arendustegevused. Osalemine üleriigilisel laulu- ja tantsupeo protsessis. Selles protsessis tegutsevate ringijuhthite töötasude ühtlustamine.	*	*	*	*	*			KOV, SA	KuM, Rahvakultuuri-keskus, ELTSA
3.1.2 Maakonna žanripäevade ja ühisürituste toetamine	*	*	*	*	*			SA	KOV kultuuri-asutused
3.1.3 Laste ja noorte kultuuriprojektide jätkamine, väärtustamine ja arendamine	*	*	*	*	*			KOV	Noortekeskus
3.1.4 Paide Teatri tegevuste toetamine	*	*	*	*	*			Paide linn/ KOVid	

3.1.5	MTÜ Eesti Noorte Muusikaliteatri tegevuste toetamine (aktiivse tegevuse lõpetanud)	*							Türi vald	
3.1.6	Maakonna traditsiooniliste ürituste jätkamine, võimalusel üleriigilisteks kultuurisündmusteks arendamine ja uute ürituste ellu kutsumine (Arvamusfestival, Türi Lillelaat, Jüriöö märgutuled, Eesti kirjanduse pidunädal, Vanasõidukite killavoor Järva-Jaanis, Imavere Piimapäev, Hooviteatrite festival, Kevadpealinna sündmuste sari, Õunafestival, PaideWay)	*	*	*	*	*			KOV	
3.1.7	Professionaalse kultuuri (kontsertide, teatrietenduste, näituste) vahendamine	*	*	*	*	*			KOV kultuuriasutused	
3.1.8	Kultuuritöötajate arenguvajaduste kaardistamine ning koolituste korraldamine	*	*	*	*	*			Kultuurinõukoda	
3.1.9	Maakondliku kultuuri nõukoja töö toetamine ja palgaline eestvedaja	*	*	*	*	*			SA	
3.1.10	Muuseumide tegevuse jätkamine ja arendamine	*	*	*	*	*			KOV, muuseumid	KuM, REM Muinsuskaitse- amet
3.1.11	Ajakeskus Wittenstein koostöös maakonna paikkonna muuseumitega kogub, säilitab ja eksponeerib maakonna ajaloo- ja kultuuripärandit	*	*	*	*	*			Ajakeskus Wittenstein	maakonnas tegutsevad mäluasutused, KuM, KOV, MTÜd
3.1.12	Professionaalse ja mitmekülgse raamatukoguteenuse pakkumine kasutaja vajadusest lähtuvas füüsilises keskkonnas	*	*	*	*	*			KOV, Järvamaa Keskraamatukogu	KuM
3.1.13	Rahvamaja põhimõttel tegutsevate asutuste ja organisatsioonide tegevuste jätkamine ja arendamine	*	*	*	*	*			KOV	Rahvakultuuri- keskus, ERMÜ
3.1.14	Rahva- ja pärandkultuuri hoidmine	*	*	*	*	*			KOV, MTÜd	Rahvakultuuri- keskus, Muinsuskaitse- amet
3.1.15	Oluliste kultuurirajatiste (kirikud, mõisad, kultuuriasutused, muuseumid) hoidmine ja kaitsmine	*	*	*	*	*			KOV, partnerid	
3.1.16	Järvamaa kultuurihiie arendustegevused	*	*	*	*	*			SA, Tammsaare muuseum Vargamäel	

3.1.17 Maakonna identiteedi sõnastamine läbi kultuuri ja kohapärimuse	*	*	*	*	*			Eestvedaja SA	KOV, kultuuri- nõukoda, turisminõukoda, ettevõtjad
3.1.18 Kultuuritaristu ja vahendite kaasajastamine ning uuendamine maakondliku koostöö ja võrgustikupõhise tegevuse vaatest lähtuvalt	*	*	*	*	*			KOV	kultuurinõukoda

4. KESKKOND

Tegevus	Teostamise aeg ja ressursid					Ressursid		Teostaja	
	2023	2024	2025	2026	2027+	kokku	allikas	Vastutav organisatsioon	Kaasatavad partnerid
4.1 Maakonnas on puhas elukeskkond, keskkonnateadlikud inimesed, säilinud loodusväärtused ja loodusressursside jätkusuutlik kasutamine. Keskkonnakorralduse funktsioonid on integreerunud kõigisse eluvaldkondadesse ja neid teostavad nii era, avalik kui ka III sektor									
4.1.1 Energiasääst, kasvuhoonegaaside vähendamine, keskkonnasõbralikud lahendused (ehitised, transport, üritused, tegevused)	*	*	*	*	*			KOV	
4.1.2 Jäätmetekke vähendamine (liigiti sorteerimine) ja ringmajandus	*	*	*	*	*				
4.1.3 Uuringud (hetkeolukord – hooned, transport jne), rohehindamised ja kompetentside kasvatamine	*	*	*	*	*			KOV, SA	
4.1.4 Roheametnik ehk maakondliku roheleppe koordinaatori värbamine	*	*	*	*	*			KOV, SA	
4.1.5 Kogukonna kaasamine (sh vabasektorile delegeerimine)	*	*	*	*	*			KOV	
4.1.6 Keskkonnasõbralikud hanked (üldprintsiibid)	*	*	*	*	*			KOV	
4.1.7 Alternatiivsete energialahenduste toetamine (sh kütus)	*	*	*	*	*			KOV	
4.1.8 Rohealad (mitmekesisus, pestitsiidid, kemikaalid)	*	*	*	*	*			KOV	
4.1.9 Maakondlik, regionaalne koostöövõrgustamine	*	*	*	*	*			KOV, SA	
4.1.10 Regulaarne roheseire	*	*	*	*	*			KOV	
4.1.11 Taristu kujundamine energiasäästlikuks ja keskkonnasõbralikuks, lähtuvalte kvaliteetse ruumi aluspõhimõtetest	*	*	*	*	*			KOV	

5. NOORSOOTÕ

Tegevus	Teostamise aeg ja ressursid					Ressursid		Teostaja	
	2023	2024	2025	2026	2027+	kokku	allikas	Vastutav organisatsioon	Kaasatavad partnerid
5.1 Aastal 2035 elavad noored Järvamaal tervislikku ja täisväärtuslikku elu ning on võimestatud arendama kogukonda ja maakonda selliselt, et Järvamaa on parim paik noortele kasvamiseks, elamiseks ja eneseteostuseks									
5.1.1 Noorsootöö strateegia elluviimine, ühiste eesmärkide seadmine ja kvaliteedikriteeriumite määratlemine	*	*	*	*	*			Nõukoda	
5.1.2 Noorsootöö metoodika uuenedmine ja uute suundade kasutuselevõtt	*	*	*	*	*			Nõukoda	
5.1.3 Noorsootöö tegevuste tugevam sisu ja kvaliteet läbi avatud noorsootöö meetodi	*	*	*	*	*			KOV, Nõukoda	
5.1.4 Ühistel alustel andmete kogumine, analüüsimine ja hindamine	*	*	*	*	*			KO, Nõukoda	
5.1.5 Vajaduspõhised teenused noortele vanuses 16+	*	*	*	*	*			KOV, Nõukoda	
5.1.6 Sihtgruppide koostöö ja tugisüsteem (valdkonnaüleline koostöö, mobiilsete teenuste pakkumine)	*	*	*	*	*			KOV, Nõukoda	
5.1.7 Noorte osalus ja kaasamisvormid on rakendatud kõikides noorsootöoga kokku puutuvates organisatsioonides, asutustes	*	*	*	*	*			KOV, Nõukoda	
5.1.8 Kasutusel on ennetus- ja võrgustikutöö programmid	*	*	*	*	*			KOV, Nõukoda	
5.1.9 Noorte ja noorsootöötajate ühisürituste, õppe- ja koolituspäevade maakondlik toetamine	*	*	*	*	*			KOV, Nõukoda	
5.1.10 Taristu ja vahendite uuendamine ja rajamine	*	*	*	*	*			KOV	

6. TURISM

Tegevus	Teostamise aeg ja ressursid					Ressursid		Teostaja	
	2023	2024	2025	2026	2027+	kokku	allikas	Vastutav organisatsioon	Kaasatavad partnerid
<i>Valdkonda koordineeriv asutus: Sihtasutus Järvamaa; Kaasatavad partnerid kõigis tegevustes: Järvamaa turismiettevõtjad</i>									

6.1 Järvamaa on reisisihina tuntud, hästi ligipääsetav ja info turismivõimaluste kohta on kergesti kättesaadav. Järvamaa on külalislahke ja turvaline maakond ning reisil viibija külastuselamus on ühtlaselt kvaliteetne ja ootusi ületav. Turismitooted ja -teenused on inspireerivad, meelde jäävad ja uuendusmeelsed									
6.1.1 Maakonna turismiasjaliste nõukoda ja regulaarsed kohtumised	*	*	*	*	*		Kesk-Eesti DMO, SA		
6.1.2 Turismiasjaliste koolitused ja pidev arengu toetamine	*	*	*	*	*		Kesk-Eesti DMO	SA	Kesk-Eesti DMO, maakonna LEADER tegevusrühmad
6.1.3 Maakonna esindamine ühiselt messidel (Tourest)	*	*	*	*	*		Kesk-Eesti DMO, KOVid, turismi-ettevõtjad	SA	KOV, turismiettevõtjad
6.1.4 Ühise trükise välja andmine	*	*	*	*	*		Kesk-Eesti DMO, maakonna LEADER tegevusrühmad, KOV	SA	maakonna LEADER tegevusrühmad, KOV
6.1.5 Turismiinfo hea kättesaadavus ja kõrge kvaliteet	*	*	*	*	*		Kesk-Eesti DMO	SA	Kesk-Eesti DMO, turismiettevõtjad
6.1.6 Maakonna turismiobjektide ja teenuste teadlik ristturundamine	*	*	*	*	*		SA, Kesk-Eesti DMO, maakonna LEADER tegevusrühmad	SA	Kesk-Eesti DMO, maakonna LEADER tegevusrühmad, KOV
6.1.7 Kesk-Eesti sihtkoha arendusorganisatsiooni (DMO) arendamine koostöös Viljandi maakonna ning Põltsamaa ja Tõrva vallaga turismivaldkonna kestliku arengu tagamiseks	*	*	*	*	*		Kesk-Eesti DMO	Kesk-Eesti DMO	SA, Viljandimaa Arenduskeskus, Valgamaa Arenguagentuur, Jõgevamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus
6.1.8 Ühiste arendustegevuste algatamine ja läbiviimine koostöös Kesk-Eesti DMO osapooltega uute turismitoodete arendamiseks	*	*	*	*	*		Kesk-Eesti DMO	Kesk-Eesti DMO	SA, Viljandimaa Arenduskeskus, Valgamaa Arenguagentuur, Jõgevamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus
6.1.9 Ühiste turundustegevuste algatamine ja läbiviimine koostöös Kesk-Eesti DMO osapooltega Järvamaa maine ja turismiettevõtete konkurentsivõime tõstmiseks	*	*	*	*	*		Kesk-Eesti DMO	Kesk-Eesti DMO	SA, Viljandimaa Arenduskeskus, Valgamaa Arenguagentuur, Jõgevamaa

									Arendus- ja Ettevõtluskeskus
6.1.10 Turismitaristu uuendamine ja rajamine sh oluliste turismiobjektide renoveerimine	*	*	*	*	*			KOV, ettevõtted	

7. SPORT

Tegevus	Teostamise aeg ja ressursid					Ressursid		Teostaja	
	2023	2024	2025	2026	2027+	kokku	allikas	Vastutav organisatsioon	Kaasatavad partnerid
<i>Valdkonda koordineeriv asutus: Järvamaa Spordiliit</i>									
7.1 Järvamaa inimesed on liikuvad, aktiivsed ja elujõulised ning liikumisel ja spordil on oluline ning kasvav roll Järvamaa inimese elujõu edendamisel									
7.1.1 Maakondliku spordi valdkonna ühine arendamine	*	*	*	*	*			JSL	KOV volikogu esimees, KOV juht
7.1.2 Ühine informatsioon sh. kalender Järvamaa Spordiliidu kodulehel	*	*	*	*	*			JSL	
7.1.3 Spordi turundamine ja järjepidev kommunikatsioon	*	*	*	*	*			JSL	KOV, spordiklubid, meediaettevõtted
7.1.4 Avaliku ruumi muutmine liikumissõbralikuks – liikumis- ja sporditaristu rajamine ja hooldamine	*	*	*	*	*			KOV	
7.1.5 Multifunktsionaalsete spordirajatiste rajamine üle 300 elanikuga asumitesse	*	*	*	*	*	~a 100 000 € x 7		KOV	
7.1.6 Paidesse rajatakse spordikompleksi teenindamiseks staadionimaja ja kompleksi laiendus hõlmab ka jalgpalliväljakut koos tribüünidega	*	*	*	*	*				
7.1.7 Võrgustumine ja koostöö edendamine maakonnas (KOV juht, koolijuhid, hoolekogud, lapsevanemad, KOV tervisedenduse spetsialist) Parimate praktikate jagamine ja õppimine nendest - koolide/lasteaedade parimate praktikate jagamine ja vahendamine, kuidas muuta õpikeskkonda paremaks ning tõsta liikumisaktiivsust	*	*	*	*	*			KOV	
7.1.8 Maakondlike liikumisürituste ja sarjade korraldamine	*	*	*	*	*		JSL	JSL	spordiklubid
7.1.9 Jalgpalli taristu arendamine (kunstmurustaadionite ja sisejalgpallihalli rajamine),	*	*	*	*	*	Türi ja Järva kunstmur	EJL	KOV	

						u 2 milj €, sisehall 2,5 milj €			
7.1.10 Alates V kutsetasemega treenerite motivatsioonipaketi ühtlustamine maakonnas	*	*	*	*	*			KOV	
7.1.11 Liikumistund on koolides iga päeva osa sh. esimeses kooli astmes 1 tund päevas	*	*	*	*	*		Koolid	KOV, koolid	spordiklubid, spordiliidud
7.1.12 Osalemine meistrivõistlustel ja karikavõistlustel	*	*	*	*	*		Spordiklubid ja KOVid	spordiklubid	spordiliidud, erasektor, KOV

8. KODANIKUÜHISKOND

Tegevus	Teostamise aeg ja ressursid					Ressursid		Teostaja	
	2023	2024	2025	2026	2027+	kokku	allikas	Vastutav organisatsioon	Kaasavad partnerid
<i>Valdkonda koordineeriv asutus: Sihtasutus Järvamaa</i>									
8.1 Järvamaal tegutsevad tegutsemisvõimekad kodanikuühendused ning ühiskondlikult aktiivsed elanikud									
8.1.1 Regulaarselt (kord kvartalis) kokku saav kodanikuühendustega tegelev maakondlik aktiivgrupp ehk vabaühenduste nõukoda	*	*	*	*	*			Nõukoda, SA	
8.1.2 Strateegia uuendamine ja seire sh tegevuste elluviimine	*	*	*	*	*			Nõukoda, SA	
8.1.3 Noorte kaasamine (sh kogukonnapraktika) ja ühenduste tegevuse jätkusuutlikkuse teema käsitlemine	*	*	*	*	*			Nõukoda, SA	
8.1.4 Vabaühenduste aastapäevade korraldamine sh tunnustamine	*	*	*	*	*			Nõukoda, SA, KOV	
8.1.5 Vabaühenduste ja kogukonnapraktika andmebaasi (info) loomine ja uuendamine	*	*	*	*	*			Nõukoda, SA, KOV	
8.1.6 Vabaühenduste inkubatsiooniprogrammi väljatöötamine	*	*	*	*	*			SA, Nõukoda	
8.1.7 Vabaühenduste nõustamine ja toetamine ning valmisoleku tõstmine uute toodete ja teenuste välja töötamiseks. Vabaühenduste arengunõustamine	*	*	*	*	*			SA	
8.1.8 Maakondlike vabaühenduste ühisürituste toetamine	*	*	*	*	*			SA, Nõukoda	

8.1.9 Projekti-, tegevus-, omaosalus-, üritustoetused (ühistele põhimõtetele vastav) sh ka mitterahaline toetuse vahendite, ruumide jms näol suurendamine	*	*	*	*	*			KOV	
8.1.10 Kogukonnateenuste ja kogukonna toel toimivate teenuste arendamine ühingute ja aktiivsete kogukonnaliikmete baasil	*	*	*	*	*			KOV	
8.1.11 Kaasava eelarve jätkamine suureneva kaasatuse ja ressursi mahu osas	*	*	*	*	*			KOV	
8.1.12 Koosloome programmi arendamine maakonna tasandil	*	*	*	*	*			KOV, SA, KÜSK	

9. SOTSIAALVALDKOND

Tegevus	Teostamise aeg ja ressursid					Ressursid		Teostaja	
	2023	2024	2025	2026	2027+	kokku	allikas	Vastutav organisatsioon	Kaasatavad partnerid
9.1 Sotsiaalvaldkonnas toimub strateegiline koostöö ja lahenduste otsimine, tegevuste parem mõtestatus ja planeerimine ning on liigutud „tulekustutamist“ teadliku arengu ja sihipärasuse suunas									
9.1.1 2023. aastaks lepatakse arengukava kehtestamisega kokku valdkondlike ühistegevuste eestvedajad ning ühisarutelude toimumine	*	*	*	*	*			SA, KOV, nõukoda	
9.1.2 2023. aasta korralised kohtumised toimuvad I, II ja IV kvartalis, vastavalt Türi valla, Järva valla ja Paide linna eestvedamisel	*	*	*	*	*			SA, KOV, nõukoda	
9.1.3 2023. aastal analüüsitakse vajadust valdkondliku koordinaatori järele, koormuse ja ülesannete ulatust ning koordinaatori ametikohta rahastamine (nt Sihtasutus Järvamaa poolt kohalike omavalitsuste ühisrahastuse vahenditest)	*	*	*	*	*			SA, KOV, nõukoda	
9.1.4 Ühistegevuste ja ühisprojektide rahastamiseks (õppekäigud, koolitused, pilootprojektid) jm taotleb nõukoda või kohalikud omavalitsused lisaraha Sihtasutus Järvamaa ja/või koordinaatori abil (Leader programmist, Euroopa Sotsiaalfond jm)	*	*	*	*	*			SA, KOV, nõukoda	

9.1.5 Sotsiaalteenuste taristu ja vahendite uuendamine ja rajamine (sh sotsiaalmajad, turvaruumid, perekodud jne.)	*	*	*	*	*			KOV	
--	---	---	---	---	---	--	--	-----	--

10. ETTEVÕTLUS ja MAJANDUS

Tegevus	Teostamise aeg ja ressursid					Ressursid		Teostaja	
	2023	2024	2025	2026	2027 +	kokku	allikas	Vastutav organisatsioon	Kaasatavad partnerid
<i>Valdkonda koordineeriv asutus: Sihtasutus Järvamaa</i>									
10.1 Järvamaa on mitmekesise majandusstruktuuriga, ettevõtjasõbralik ja tasuvaid töökohti pakkuv maakond									
10.1.1 Piirkondlike algatuste programmi elluviimine maakonnas tööhõive ja ettevõtlikkuse edendamiseks	*	*	*	*	*			SA, KOV	
10.1.2 Alustavate ja tegutsevate ettevõtete nõustamine ja arengupotentsiaali leidmine ning arendamine	*	*	*	*	*			SA, KOV	
10.1.3 Ettevõtlusnädala sündmuste korraldamine sh ettevõtete tunnustamine	*	*	*	*	*			SA, KOV	
10.1.4 Koostöös üldhariduskoolide ja kutsehariduskeskusega ettevõtliku eluhoiaku õpetamine ja ettevõtluse aluste tutvustamine	*	*	*	*	*			SA, KOV	
10.1.5 Ettevõtluse arengu ja töökohtade loomise soodustamine ettevõtlus- ja tootmiskiirkondade planeeringute tagamise ning tehnilise taristu väljaehitamise teel	*	*	*	*	*			SA, KOV	
10.1.6 Maakonna ettevõtlusvõimalusi tutvustavad ühised turundustegevused sh ettevõtlusalade arendamine ja turundamine	*	*	*	*	*			SA, KOV	
10.1.7 Investorpäringute vahendamine ja hankimine ning maakonna väärtuspakkumiste koostamine	*	*	*	*	*			SA, KOV	
10.1.8 Tööstusalade arendamine ja selleks vajaliku taristu loomine (sh Paide Mündi tee pikenduse rajamine tootmisettevõtete transpordiks)	*	*	*	*	*			SA, KOV	
10.1.9 Mäo - Säreveere ettevõtlus ja arengukoridori kontseptsiooni arendamine ja elluviimine	*	*	*	*	*			SA, KOV	
10.1.10 Kesk-Eesti ettevõtlusinkubaatori asutamine ja arendamine koostöös Jõgeva- ja Viljandimaaga.	*	24 000 eur Projekt: „Kesk-Eesti ettevõtlus-	24 000 eur Projekt: „Kesk-Eesti ettevõtlus-	24 000 eur Projekt: „Kesk-Eesti ettevõtlus-		Toetus: 72 000 eur	MATA	SA	KOV, Jõgevamaa MAK, Viljandimaa

		inkubaator 2024-2026 ⁶⁶ (taotleja Viljandimaa MAK)	inkubaator 2024-2026 ⁶⁶ (taotleja Viljandimaa MAK)	inkubaator 2024-2026 ⁶⁶ (taotleja Viljandimaa MAK)					MAK, JKHK, ettevõtjad
10.1.11 Ettevõtete elukaart arvestava nõustamissüsteemi loomine ja rakendamine	*	*	*	*	*			SA	MKM, EIS
10.1.12 Kõrgtehnoloogilise agrotööstuse ja toidutootmise ökosüsteemi väljatöötamine ja arendamine	*	*	*	*	*			SA	Ettevõtjad, kõrgkoolid, teadus- ja innovatsiooniasutused, ettevõtjad, EIS
10.1.13 IT sektori ja teenusmajanduse arendamine, sh koodi kool, digitaliseerimine, automatiseerimine	*	295 000 eur Projekt: „Programm- eerimiskool kood/Järva avamine ⁶⁶ “	*	*	*	Toetus: 295 000 eur	MATA	SA, KOV	Erasektor
10.1.14 Ettevõtlust soosiva elukeskkonna arendamine, sh noortele ja spetsialistidele elamispinnad, sidus transport, planeeringud, kiire asjaajamine ja vähene bürokraatia	*	*	*	*	*			KOV, JÜTK	Erasektor
10.1.15 CO ₂ jalajälje vähendamine sh rohehanked, energiatõhusus, energia ühistud, roheenergia osakaalu suurendamine, ringmajandus, roheline sihtkoha kvaliteedimärgise säilitamine	*	*	*	*	*			KOV, SA, JUTK, LEADER, erasektor, korteriühistud, elanikud	Kõrgkoolid, teadus- ja innovatsiooniasutused, EIS, EMU, haridusasutused
10.1.16 Ettevõtlust toetava turunduskeskkonna loomine ja juhtimine	*	*	*	*	*			SA	KOV, ettevõtjad

11. RUUM JA ELAMUMAJANDUS

Tegevus	Teostamise aeg ja ressursid					Ressursid		Teostaja	
	2023	2024	2025	2026	2027+	kokku	allikas	Vastutav organisatsioon	Kaasatavad partnerid
11.1 Aastaks 2050 vastab Järvamaa elamufondist kolmandik liginullenergiahoone energiatõhususarvu väärtusele ja hoonete sisekliima kehtivatele standarditele. Tagatud on meeldiv, kvaliteetne ja energiasäästlikult ning terviklikult lahendatud elukeskkond									

11.1.1 Elamumajanduse nõukoja loomine, regulaarsed kohtumised ja valdkondlike töögruppide käivitamine	*	*	*	*	*			SA, KOV	
11.1.2 Laenu tagatisfondi ellu kutsumine	*	*	*	*	*			SA, KOV	
11.1.3 Reguleerimise väljatöötamine tühjalt seisvatele eluasemetele	*	*	*	*	*			SA, KOV	
11.1.4 SRIK tegevuse toetamine maakonnas	*	*	*	*	*			SA, KOV	
11.1.5 KOVide vahel toimub valdkondlik infovahetus	*	*	*	*	*			SA, KOV	
11.1.6 Ruumiloome nõukoja loomine maakonna tasandile koos valdkonna kompetentsi arendamisega	*	*	*	*	*			SA, KOV	
11.1.7 Korteriühistute toetamine renoveerimistoetuse taotlemisel ja ehitustegevuse läbiviimisel	*	*	*	*	*			SA, KOV	
11.1.8 Tervikliku ruumiloome protsessi mudeli kujundamine KOVides, kvaliteetse avaliku ruumi kriteeriumitele ja Euroopa uue Bauhausi põhimõtetele rajanevalt	*	*	*	*	*			SA, KOV	
11.1.9 Ruumiloome võrgustikega liitumine ja valdkonna kompetentsi siirdamine maakonna omavalitsustesse	*	*	*	*	*			SA, KOV	
11.1.10 Vajaliku taristu sh kiire internetiühenduse väljaehitamine	*	*	*	*	*			KOV	

12. TERVISEDENDUS

Tegevus	Teostamise aeg ja ressursid					Ressursid		Teostaja	
	2023	2024	2025	2026	2027+	kokku	allikas	Vastutav osapool	Kaasatavad partnerid
12.1 Tegevussuund 1.1 Eesmärgipärase ennetustegevuse rakendamine haridusasutuses									
12.1.1 KOV võimestamine vaimse tervise valdkonna koostöökäitajate haridus- ja tervise omanikuna. Koostöö kommunikatsiooniplaan	*	*	*	*	*			SA tervisenõukogu, KOV	SA nõukogu, haridus- ja tervise omanikud
12.1.2 Haridus- ja tervise omanike võimestamine (vaimse) tervise valdkonna eesmärgipärasteks arenguteks	*	*	*	*	*			SA	KOV haridus- ja tervise omanikud, spetsialistid, lasteaiad, koolid
12.1.3 Eesmärgistamise ja tõenduspõhiste meetodite konsulteerimise töötoad	*	*	*	*	*			SA	KOV haridus- ja tervise omanikud, spetsialistid, lasteaiad, koolid
12.2 Tegevussuund 1.2 Huvihariduse/tegevuse KOV piire ületava süsteemi arendamine ja rakendamine									

12.2.1 Huvitegevuse analüüsi koostamine ja piire ületava süsteemi toimimiseks ettepanekute rakendamine (kes, kus, palju, transport, teenuse kvaliteet ja kvantiteet, rahastamine, korraldamine, mida sihtrühm soovib, miks loobub huvitegevusest)	*	*	*	*	*			SA	Järvamaa noorsootöö nõukoda KOV jagatud vastutus, haridus ja huviharidust pakkuvad asutused
12.2.2 KOV huvihariduse ja -tegevuse piire ületava süsteemi välja töötamine ja rakendamine (teenuse disainimine ja rahastuse optimeerimine)	*	*	*	*	*			SA	Järvamaa noorsootöö nõukoda, KOV jagatud vastutus, haridus ja huviharidust pakkuvad asutused
12.3 Tegevussuund 2.1 Toetatud (tugi)spetsialistide baasi loomine ja rakendamine									
12.3.1 Hariduse (tugi) spetsialistide ja vaimse tervise teenuste analüüs (sh olemasolev olukord, vajadus ja ettepanekud puuduste kõrvaldamiseks) ja arendused	*	*	*	*	*			SA, vaimse tervise teenust pakkuvad eraettevõtjad	SA, vaimse tervise teenust pakkuvad eraettevõtjad
12.3.2 (Tugi)spetsialistide võimestamine KOV piiride üleselt	*	*	*	*	*			Rajaleidja Järvamaa büroo, vaimse tervise teenust pakkuvad eraettevõtjad	Rajaleidja Järvamaa büroo, vaimse tervise teenust pakkuvad eraettevõtjad
12.4 Tegevussuund 3.1 Vanemahariduse (VH) maakondlik (KOV ühine) juhtimine ja järjepidevuse tagamine									
12.4.1 Järvamaa kohalike omavalitsuste ühisleppe sõlmimine vanemahariduse ühise juhtimise osas	*	*	*	*	*			SA, KOV	Haridusasutused, SA tervisenõukogu
12.4.2 Vanemahariduse protsessijuhi leidmine, finantseerimine ja rakendamine	*	*	*	*	*			SA, KOV	Haridusasutused, SA tervisenõukogu
12.4.3 Vanemahariduse kommunikatsiooniplaani koostamine (igale sihtrühmale võimete kohane sõnum ja sobiv infokanal)	*	*	*	*	*			SA, KOV	Haridusasutused, SA tervisenõukogu
12.5 Tegevussuund 3.2 Vanemahariduse (VH) olemasoleva praktika ja vajaduste infovälja koostamine									
12.5.1 Vanemahariduse olemasoleva olukorra valdkonna ülene kaardistamine (osapoolte info ja ressursid)	*	*	*	*	*			SA, KOV	KOV haridus-, noorsootöö- ja sotsiaalvaldkonna spetsialistid
12.5.2 Vanemahariduse vajaduste kirjeldamine	*	*	*	*	*			SA, KOV	KOV haridus- ja sotsiaalvaldkonna spetsialistid
12.6 Tegevussuund 3.3 Vanemaharidus praktika loomine ja rakendamine									
12.6.1 Vanemahariduse süsteemi väljatöötamine ja praktikasse rakendamine (sihtrühm: noor 16+ ja 0-17 aastaste laste vanemad)	*	*	*	*	*			SA, KOV	Kogukond st lapsevanemad, SA tervisenõukogu
12.7 Tegevussuund 4.1 Eesmärgipärase ennetustegevuse rakendamine haridusasutuses									

12.7.1 KOV võimestamine vaimse tervise valdkonna koostööks haridusametuse omanikuna	*	*	*	*	*			SA	KOV haridusvaldkonna spetsialistid, lasteaiad, koolid
12.8 Tegevussuund 4.2 Lasteaia- ja koolilaste kehalise aktiivsuse suurendamine ja toitumisharjumuse parandamine									
12.8.1 Kooli- ja lasteaiatoidu kvaliteedi ja tervist toetava toitumise teadlikkuse tõstmine	*	*	*	*	*			SA	KOV haridusvaldkonna spetsialistid, lasteaiad, koolid
12.8.2 Kooli- ja lasteaiatoidu e-kool täiskasvanutele (õpetajad, lapsevanemad, partnerid näiteks noortekeskus)	*	*	*	*	*			SA	KOV haridusvaldkonna spetsialistid, lasteaiad, koolid
12.8.3 Haridusametustes keskkonna loomine, mis soosib 60 minutit aktiivset liikumist päevas	*	*	*	*	*			JSL	KOV, haridusametused, SA
12.8.4 Liikuma Kutsuva Kooli meetodika rakendamine koolides	*	*	*	*	*			SA	KOV haridusvaldkonna spetsialistid, lasteaiad, koolid

13. TURVALISUS

Tegevus	Teostamise aeg ja ressursid					Ressursid		Teostaja	
	2023	2024	2025	2026	2027+	kokku	allikas	Vastutav organisatsioon	Kaasavad partnerid
<i>Valdkonda koordineeriv asutus: Sihtasutus Järvamaa</i>									
13.1 Tõusnud on laste ja noorte teadlikus turvalisusest, et aasta-aastalt kasvaks Järvamaal riske ennetav ja ühtheoidev kogukond ning sinne õnnetuste arv on viidud miinimumini ning siin elavad terved ja õnnelikud inimesed									
13.1.1 Turvalisuse nõukogu koordineeritud kohtumised ja koolitused	*	*	*	*	*			SA turvalisuse nõukogu, KOV	
13.1.2 Heaolukomisjoni võimalik loomine	*	*	*	*	*			SA turvalisuse nõukogu, KOV	
13.1.3 Maakonna turvalisuse arengukava koostamine	*	*	*	*	*			SA turvalisuse nõukogu, KOV	
13.1.4 Turvalisust loovate tegevuste ja käitumisviiside mõtestamine ja levitamine	*	*	*	*	*			SA turvalisuse nõukogu, KOV	
13.1.5 Konverentside, KEAT laagrite toetamine	*	*	*	*	*			SA turvalisuse nõukogu, KOV	

14. ÜHENDUSED JA TARISTU

Tegevus	Teostamise aeg ja ressursid					Ressursid		Teostaja	
	2023	2024	2025	2026	2027+ *	kokku	allikas	Vastutav organisatsioon	Kaasavad partnerid

14.1 Järvamaal on professionaalselt ja efektiivselt korraldatud ühistranspordisüsteem, mille kaudu on tagatud inimeste liikumisvajaduse rahuldamine, s.h sujuv ümberistumine Mäo reisiterminalis ja teistes logistiliselt sobivates paikades.										
14.1.1 Järvamaa Ühistranspordi Keskuse kui ühistranspordi valdkonna koostööorganisatsiooni toetamine	*	*	*	*	*				KOV, JÜTK	
14.1.2 Valdkondade ülene nõudluspõhine ühistranspordi korraldamine	*	*	*	*	*				KOV, JÜTK	
14.1.3 Toimiva koostöö hoidmine ühistranspordi osapooltega nii riiklikul, maakondlikul kui kohalikul tasandil	*	*	*	*	*				KOV, JÜTK	
14.1.4 Hea avaliku ruumi arendamine linnades, alevites ja külates. Ruum toetab arengustrateegia väärtusi ja kogukonna suhete tugevdamist.	*	*	*	*	*				KOV	
14.1.5 Hea avaliku ruumi loomiseks vajalike planeeringute ja kogukonna kaasamise läbiviimine	*	*	*	*	*				KOV	
14.1.6 Kergliiklusteede võrgustiku terviklik arendamine kogu maakonnas	*	*	*	*	*				KOV	
14.1.7 Jalakäija ja kergliikleja sõbraliku avaliku ruumi kujundamine	*	*	*	*	*				KOV	

15. TERVISHOID

Tegevus	Teostamise aeg ja ressursid					Ressursid		Teostaja	
	2023	2024	2025	2026	2027+	kokku	allikas	Vastutav organisatsioon	Kaasatavad partnerid
15.1 Teenuse keskmis on abivajav inimene. Tervishoiuteenuste kättesaadavus on maakonnas hea ja lähtub individuaalsest vajadusest. Juhtumikorralduslik tegevus on paranenud ja teenuste info on kättesaadavam. Toimivad süsteemsed juhupõhised lahendused									
15.1.1 Ühtne tervishoiuteenuste ja tugiteenuste osutajate infosüsteem	*	*	*	*	*			KOV, Aktsiaselts Järvamaa Haigla	
15.1.2 Maakonnapõhise valdkonnaülese teenuste osutajate toimiv ümarlaud	*	*	*	*	*			KOV, Aktsiaselts Järvamaa Haigla	
15.1.3 Maakonnapõhiste tervishoiu ja hoolekandeteenuste vajaduste kaardistamine ja andmebaasi olemasolu	*	*	*	*	*			KOV, Aktsiaselts Järvamaa Haigla	
15.1.4 Sotsiaalvaldkonna, haigla ja KOVide omavaheline toimiv ümarlaud	*	*	*	*	*			KOV, Aktsiaselts Järvamaa Haigla	

15.1.5 Koostöös koordineeritakse tervishoiuteenuste osutajate, KOVi ja riiklikult koordineeritavaid teenuseid	*	*	*	*	*			KOV, Aktsiaselts Järvamaa Haigla	
---	---	---	---	---	---	--	--	----------------------------------	--

Kasutatud lühendid:

EIS - Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus (EASi ja Kredexi ühendasutus)

ELTSA- Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutus

EMU- Eesti Maaülikool

ERMÜ- Eesti Rahvamajade Ühing

JKHK- Järvamaa Kutsehariduskeskus

JSL- Järvamaa Spordiliit

JÜTK- Mittetulundusühing Järvamaa Ühistranspordi Keskus

Kesk-Eesti DMO- Kesk-Eesti Destination Management Organization

KOV- kohalik omavalitsus

KuM- Kultuuriministeerium

KVAT- meede „Kättesaadavad kvaliteetsed avalikud teenused“

MARO- maakondlik arendusorganisatsioon

MATA- maakonna arengustrateegia elluviimise toetus

MKM- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

MTÜ- mittetulundusühing

Nõukoda- Järva maakonna arengustrateegias nimetatud vastava valdkonna nõukoda

OVL- omavalitsuste liit

PEEK- meede „Atraktiivne piirkondlik ettevõtlus- ja elukeskkond“

REM- Regionaal- ja põllumajandusministeerium

SA- Sihtasutus Järvamaa